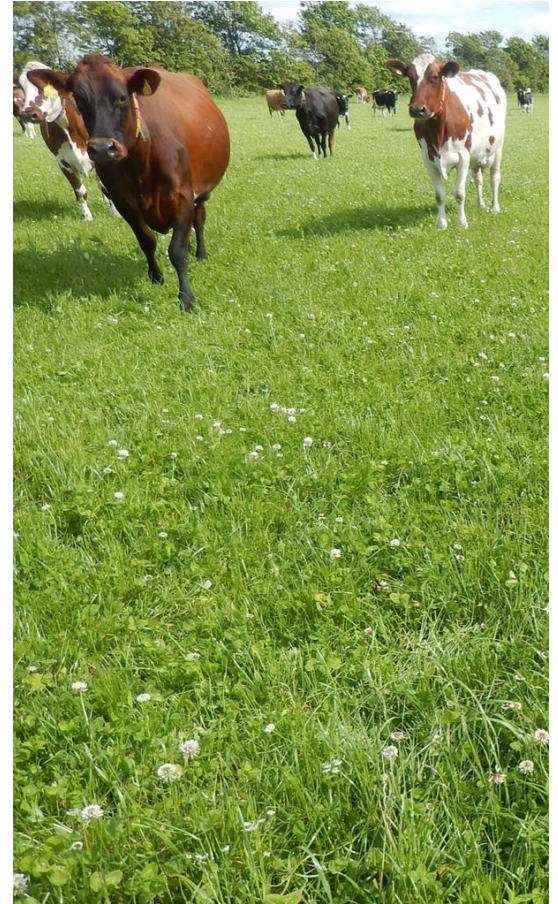

LUOMU JA LAIDUNNUS

Luonnonmukaisessa tuotannossa nautojen kasvatuksen tulee sääolosuhteiden mukaan perustua mahdollisimman paljon laiduntamiseen ja laitumien hyväksikäyttöön ruokinnassa. Pääsääntö on, että laidunkaudella tulee kaikkien nautojen päästä päivittäin laitumelle. Tästä voidaan poiketa vain erikseen määritellyissä tapauksissa.

Miksi kannattaa ottaa hyöty irti laidunnuksesta?

- **Luomutuotannon imagokysymys!** Laiduntamisella voidaan erottaa tavanomaisesta tuotannosta
- Laidunnus lisää **ympäristön monimuotoisuutta**. Se pitää maisemaa avoimena ja sen avulla voidaan hoitaa hankalat lohkot sekä perinnebiotoopit
- Laidunnus on keino lisätä **hiilen sidontaa maahan** – laidunnurmen useat syöttökerrat tehostavat yhteyttämistä ja nurmen kasvua
- Laidunnuksella on positiivinen vaikutus **eläinten terveyteen**. Laidunnus vähentää sorkkasairauksia ja parantaa kintereiden ihovaurioita. Liikunta parantaa kuntoa, edistää hengitys- ja verenkiertoelimistön toimintaa, helpottaa poikimisia, vähentää jälkeisten jäämisiä ja poikimahalvauksia sekä ehkäisee ketoosia
- Laidunrehu on tuotantokustannuksiltaan **halvinta rehua** – ei rehunteko ja –varastointikuluja, ei lannanlevityskuluja, pienempi kokonaisenergiankulutus
- Laidunrehu on **laadultaan parasta rehua** – energiapitoista, hyvin sulavaa, valkuaispitoista. Monipuolisessa laidunrehussa on hyvin vitamiineja sekä kivennäis- ja hivenaineita
- Laidunrehu on **maittavaa** – lisääntynyt syönti lisää tuotosta
- Laitumella eläimillä on **mahdollisuus ja tilaa syödä** niin paljon kuin ne haluavat – alempiarvoisella on mahdollisuus väistää ja jatkaa syömistä
- Laidunnus mahdollistaa **luonnolliset käyttäytymismallit** – mm. kiimakäytös (parempi hedelmällisyys), vapaat makuuasennot (vähemmän vedinpolkemia)

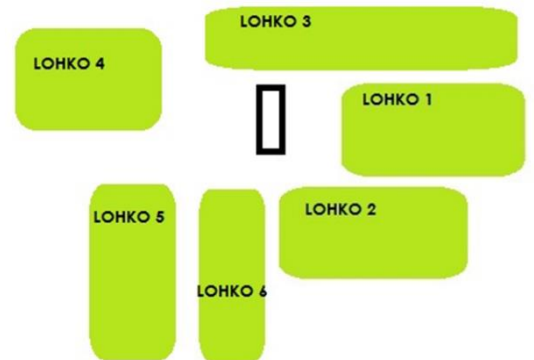

MUISTA:

- Suunnittele laidunnus huolella ennakkoon!
- Opeta lehmät laidunnukseen jo vasikkana!
- Ylläpidä eläinten motivaatiota laidunnukseen!
- Aloita ajoissa – lopeta ajoissa!
- Tarkkaile kasvustoja ja reagoi ennakkoiden!
- **Mieti laidunnuksen mahdollisuuksia – älä esteitä!**

Laiduntamisen onnistunut toteutus edellyttää huolellista suunnittelua:

- Lypsyyppi = onko laidunliikenteen toimittava katkoksetta vai kaksi kertaa päivässä?
- Miten lohkot sijaitsevat?
- Moniko niistä on logistisesti käytettävissä laidunnukseen?
- Paljonko aikaa/ työvoimaa on käytettävissä eläinten ja aitojen siirtelyyn?
- Montako eri eläinryhmää laiduntaa?
 - ⇒ syöttölohkojen koko, lohkojen syöttöjärjestys

Tarkkaile kasvustoja:

- **Kasvuston korkeus:** Vaikuttaa eläinten syöntimäärään ja syödyn rehun laatuun = LOHKON SYÖTÖN AJOITUS ERITTÄIN TÄRKEÄÄ -> aloita viimeistään kun kasvusto 18-25 cm ja lopeta kun kasvusto 8-10 cm
- **Kasvuston tiheys:** harvasta kasvustosta lehmä ei saa riittävästi kuiva-ainetta ja aukkoihin nousee helposti ei-toivottuja kasveja -> tavoitteena on niin hyvä kasvusto, että aari per lehmä per päivä riittää tarjoamaan 20-26 kg ka (kokoaikalaidunnus)
- **Kasvuston kehitys:** Onko eläinten nykyisellä lohkollla syötävää? Milloin siirretään seuraavalle lohkolle? Ovatko eläinten mahat täysiä ja ne kylläisen oloisia? Miten maitomäärä kehittyy? Onko eläinten seuraavalla lohkollla sopivasti syötävää? -> **ennakoi** reagoitotarvetta! Lisäruokinnan määrän ja laadun säätö navetassa, 1-vuotisten tai säilörehulohkojen otto laidunnukseen, liian pitkäksi ennättäneen kasvuston murskaus ym. toimet.
- **Kasvuston laatu:** perusta huolella, käytä monipuolista seosta (heinäkasvit, palkokasvit, yrtit), täydennä ennakoiden, uudista säännöllisesti ja torju monivuotiset rikat uudistuksen yhteydessä, tee puhdistusniitot (mieluiten murskaimella) ja huolehdi ojituksesta.
- **1-vuotisista seoksista** saat täydennystä laidunrehuun, kun monivuotisten kasvu kesällä hidastuu. Seoksiin soveltuvat mm. raiheinät, virnat, herne, viljat – myös keväällä kylvetty syysruis.

Muista laiduneläinten kivennäisruokinta ja vesihuolto. Mieti kulkuväylien sijainti ja teiden ylitykset toimiviksi.

Tarjota lypsylehmille ja pikkuvasikoille parhaat kasvustot – mieluiten uutta joka päivä.

Laidunnus robotilta: **Opeta robottilehmät laidunnukseen** vähintään 2 vkoa ennen varsinaisen laiduntamisen aloitusta - erityisesti uusien lehmien on opittava laidunporttien käyttö. **Huolehdi eläinten motivaatiosta** = huippulaatuinen laidunrehu, houkutteleva robottirehu, selkeät ja hyvät kulkuväylät, sisäruokinnan rajoittaminen.

